

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 103

Persian (M A)

Topic: Persian literature during the Pahlavi Dynasty

ادبیات معاصر ایران از دوره پهلوی آغاز شد و با پایان یافتن ادبیات فارسی دوره مشروطیت، سبک جدیدی از نظم و نثر ادبی که بر پایه ساده نویسی بنا شده بود بوجود آمد که تاکنون نیز ادامه دارد. ادبیات به صورت عام و شعر به طور خاص متأثر از شرایط اجتماعی است. شعر توصیف و تبیین وضعیت اجتماعی است؛ حتی آنجا که حاوی تأملات درونی و فردی شاعر باشد. ادبیات ما خصوصاً بخش منظوم آن، همه شئون زندگی اجتماعی، ملی و میهنی ما را در خود باز می‌تاباند. در تاریخ معاصر و با عمده شدن وجه اجتماعی و سیاسی در ادبیات، این امر نمود بیشتری یافت. با ظهور سلطنت پهلوی و روی کار آمدن رضاشاه، وی با «تجدد آمرانه» سعی در تحمیل هویت جدیدی به جامعه ایرانی داشت. این هویت در ابعاد مختلف حیات اجتماعی ایرانیان ظهور یافت.

نثر فارسی پیش و پس از مشروطه با آثار چهار تن به سادگی گرایید. زین العابدین مراغه ای از حیث تازگی موضوع و سادگی زبان که سیاحتنامه ابراهیم بیگ به کاربرد، طالبوف از لحاظ دستیابی به زبان ساده و مسائل تربیتی که برای اولین بار در ایران مطرح کرد، دهخدا که با قلم شیرین و طنز گزنده خود که در چرند و پرند بازتاب داد، و سید محمدعلی جمال زاده با انتخاب نوع داستان کوتاه و زبان عامیانه یی که پر از ضرب المثل و اصطلاحات مردمی بود، در ساده شدن نثر فارسی سهم عمده دارند. سادگی سبب شد که کتاب و کتاب خوانی که قبلاً در اختصاص خواص بود، در میان عوام رواج یابد. نمایشنامه رایج شد و اما شعر بعد از مشروطیت دو جریان مختلف یافت و در دو مسیر جداگانه به پیش رفت: شعر سنت گرا و شعر نو گرا. شعر سنت گرا شعری بود که از نظر قالب با گذشته فرقی

نداشت. قالب قصیده، غزل، قطعه و رباعی و غیره را برگزیده بود، اما موضوع آن حرف های تازه بود که در گذشته در شعر فارسی یافت نمی شد. چهارپاره در قرن اخیر معمول شده است. اما شعر نوگرا شعری است که هم قالب، هم محتوای آن و هم بافت زبان و نحوه بیان و هم دید و ساخت خاص با شعر سنت گرا متفاوت است. بنیان گذار این شیوه "نیمای" است. بعد از 1357 بر اثر انقلاب و جنگ تحمیلی سبب شد که در شعر موضوعهای دینی، مدح بزرگان اسلام، شهادت و ایشار مورد توجه شاعران قرار گیرد. در دوره جمهوری اسلامی ایران قالب مثنوی با اقبال بیشتر روبرو شد. غزل هم قالبی است که در این دوره رواج پیدا کرد.

سید محمدعلی موسوی جمالزاده نویسنده و مترجم معاصر ایرانی، در ۲۳ دی ۱۲۷۰ متولد شد. نام جمالزاده بعنوان پدر داستان کوتاه زبان فارسی مطرح شده و آغازگر سبک واقع گرایی در ادبیات فارسی است. این نویسنده معروف ایرانی در سال ۱۹۶۵ جایزه نوبل ادبیات را کسب کرد. داستان زیبای «کباب غاز» این نویسنده بزرگ، جزو زیباترین دروس کتاب ادبیات فارسی در دوران دبیرستان است. آثار مهم محمدعلی جمالزاده عبارتند از: یکی بود یکی نبود، عمو حسینعلی، دارالمجانین، شاهکار، تلخ و شیرین، فارسی شکر است، قصه های کوتاه برای بچه های ریش دار، راه آب نامه و غیره.

صادق هدایت یکی از داستان نویس های نامی در تاریخ ادبیات ایران است. این مترجم و روشنفکر ایرانی در تاریخ ۲۸ بهمن سال ۱۲۸۱ شمسی متولد شد. هدایت را به عنوان یکی از پدران داستان نویسی نوین ایران می شناسند. مهمترین اثر صادق هدایت رمانی کوتاه با نام «بوف کور» است که به سبک فراواقع نوشته شده و به خاطر شهرت جهانی اش، آن را به چندین زبان زنده دنیا ترجمه کرده اند. دیگر آثار صادق هدایت عبارتند از: رباعیات خیام، فواید گیاهخواری، زنده به گور، پروین دختر ساسان، سایه مغول، اصفهان نصف جهان، سه قطره خون، نیرنگستان، سایه روشن، مازیار، البعثة الاسلامیه الی البلاد الافرنجیه، وغ وغ ساهاب، ترانه های خیام، سگ ولگرد، علویه خانم، ولنگاری، حاجی آقا، افسانه آفرینش، توب مرواری و دیگر نوشته های پراکنده.

صادق چوبک یکی دیگر از داستان نویسان بزرگ ایران است که در تاریخ ۱۴ تیر ۱۲۹۵ در پوشهر متولد شد. اکثر منتقدین ادبی چوبک را از قطب های داستان نویسی نوین ایران می دانند. مهمترین آثار صادق چوبک به نام هایاتتری که لوطیش مرده بود، تنگسیر و سنگ صبور است؛ که از شهرت جهانی برخوردارند. موضوع اکثر داستان های چوبک، زندگی مردم عادی و فقیری است که اسیر نادانی، خرافه پرستی و اعتقادات بی پایه شده اند. کتاب های خیمه شب بازی، روز اول قبر، چراغ آخر و قفس، از دیگر آثار برجسته این نویسنده معروف ایرانی هستند.

جلال آل احمد یکی از نویسندگان معروف ایرانی بود که در دوم آذر ماه سال ۱۳۰۲ در تهران متولد شد. این نویسنده، روشنفکر، منتقد و مترجم ایرانی نقش مهمی در ادبیات کشور داشت. از مهمترین آثار جلال آل احمد می توان به مجموعه آثار پنج داستان، نفرین زمین، سنگی بر گوری، نون و القلم، مدیر مدرسه، سرگذشت کندوها، زن زیادی، سه تار، از رنجی که می بریم، دید باز و غیره اشاره کرد.